

Voorwoord bij twee essays	9
Essay 1 Vrijheid in Karl Marx' werk	10
1 <i>Proloog</i> — Joseph Dietzgen, een beetje anarchist?	11
2 Macht en vrijheid in het werk van Marx en Engels	13
2.1 <i>De oorsprong en historisch-materialistische inbedding van Marx' idee over vrijheid</i>	13
2.2 <i>Politiek en vrijheid</i>	16
3 Dialectiek van vrijheid en noodzakelijkheid	19
3.1 <i>Theorie</i>	19
3.2 <i>Aristoteles, Spinoza en de goede staatsorde</i>	28
3.2.1 <i>Aristoteles' realisme</i>	29
3.2.2 <i>Benedictus de Spinoza - Een verstrekkende opvatting over macht en vrede</i>	33
4 De kracht van het woord vrijheid in de praktische politiek <i>Bakoenin en de appelwaarde van vrijheid'</i>	39
5 Marx in discussie met de bakoenisten in de periode van de Eerste Internationale <i>Overtuigende en minder overtuigende argumenten</i>	44
6 Praktische aspecten, voorboden van latere discussies	50
7 Verdere ontwikkeling van een marxistisch vrijheidsbegrip	54
Essay 2 Het speelveld van de vrijheid <i>Macht, menigte, kennis, ruimte en vrijheid in het licht van de filosofie van Marx en Spinoza</i>	68
1 <i>Inleiding. Vragen over vrijheid die ertoe doen</i>	69
2 Antonio Negri, irritant en intrigerend <i>De ene werkelijkheid en de andere</i>	72
3 Karl Marx over de waardesubstantie en de verstrekkende betekenis hiervan	81
4 Werd Marx door Spinoza geïnspireerd bij het schrijven van <i>Het kapitaal?</i>	89
5 Macht, de menigte en rationaliteit bij Machiavelli en Spinoza	103
6 Kan macht als 'een substantie' worden begrepen? <i>Is een globaal model mogelijk over de substantiële hoedanigheden: productieve kracht, macht en vrijheid?</i>	114
7 Dialectiek van de macht en het speelveld waarop gespeeld wordt <i>Spinoza, Marx en de dynamiek van het speelveld van de vrijheid</i>	138
8 Het speelveld van de vrijheid, basale aspecten van een model	143
9 Het speelveld van de vrijheid als metafoor <i>Speelveld van de vrijheid, organisatie en verandering</i>	143